

УДК 78:378.091.39(072)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2023-4-14>

Петро ШИМАНСЬКИЙ

доктор філософії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Україна, 43025

ORCID: 0000-0003-0006-0647

Наталія КОЦЮРБА

концертмейстер кафедри музичного мистецтва, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-2090-9946

Світлана ДУДА

концертмейстер кафедри музичного мистецтва, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Україна, 43025

ORCID: 0000-0001-7476-6840

Бібліографічний опис статті: Шиманський, П., Коцюрба, Н., Дуда, С. (2023). Концертна діяльність у фаховій підготовці здобувача вищої освіти на прикладі арт-проекту НАШЕ РІДНЕ – УКРАЇНСЬКЕ: методика та практика. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 106–112, doi <https://doi.org/10.32782/facs-2023-4-14>

**КОНЦЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ
ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ АРТ-ПРОЄКТУ НАШЕ РІДНЕ – УКРАЇНСЬКЕ:
МЕТОДИКА ТА ПРАКТИКА**

Мета статті продиктована характером проблеми збереження культурної спадщини України і полягає у виявленні і подоланні складнощів, що виникають у процесі підготовки, організації та проведення концерту української музики. **Методологія.** У дослідженні використано такі методи, як культурологічний, музикознавчий, теоретичний, історичний у поєднанні з практичною діяльністю музикантів міста Луцьк. **Наукова новизна.** Стаття має проблемний, узагальнюючий, оглядовий характер. Вперше під час боротьби з російською агресією було підготовлено, організовано, проведено та висвітлено у пресі благодійний Арт-проект на підтримку ЗСУ «Наше рідне – українське», організований членами Волинської обласної організації Національної всеукраїнської музичної спілки. Концерт відбувся в актовій залі Волинського національного університету імені Лесі Українки 24 березня 2023 року. **Висновки.** Українська культура виділяється на світовому рівні не лише завдяки війні, а через свою унікальну, потужну, багатогранну, живу та виразну природу. Вона вражає своєю внутрішньою силою та красою. Через культурні ініціативи, такі як виставки, фільми, фестивалі, презентації, дискусії, перформанси і театральні постановки, українські митці впроваджують наші культурні, ідеологічні та політичні наративи в європейському контексті і забезпечують постійний інтерес західного суспільства до конфлікту. Установи культури продовжують збирати фінансові ресурси для різних цілей, включаючи підтримку військових, гуманітарну допомогу постраждалим внаслідок війни, реконструкцію шкіл і лікарень, а також забезпечення мистецької та культурної інфраструктури. Завдяки сфері культури ми розповідаємо всьому світові про події, що відбуваються, включаючи російські злочини та інші аспекти. Культура належить українському народу і відображає нашу ідентичність. Музичне мистецтво є невід’ємною частиною української культури загалом та відіграє важливу роль у боротьбі з російською агресією.

Ключові слова: арт-проект, концерт, концертна діяльність, організація концерту, методика підготовки концерту.

Petro SHYMANSKYI

PhD in Art, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Musical Art, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0003-0006-0647

Nataliia KOTSIURBA

Concertmaster at the Department of Music Art, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0002-2090-9946

Svitlana DUDA

Concertmaster at the Department of Music Art, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0001-7476-6840

To cite this article: Shymanskyi, P., Kotsiurba, N., Duda, S. (2023). Kontsertna diialnist u fakhovii pidhotovtsi zdobuvacha vyshchoi osvity na prykladi art-proiektu NASHE RIDNE – UKRAINSKE: metodyka ta praktyka [Concert activity in the professional training of a student of higher education on the example of the art project OUR NATIVE – UKRAINIAN: methodology and practice]. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 106–112, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-4-14>

CONCERT ACTIVITY IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF A STUDENT OF HIGHER EDUCATION ON THE EXAMPLE OF THE ART PROJECT OUR NATIVE – UKRAINIAN: METHODOLOGY AND PRACTICE

*The purpose of the article is dictated by the nature of the problem of preserving the cultural heritage of Ukraine and consists in identifying and overcoming the difficulties that arise in the process of preparing, organizing and conducting a concert of Ukrainian music. **Methodology.** The research used such methods as cultural, musicological, theoretical, historical in combination with the practical activities of musicians in the city of Lutsk. **Scientific novelty.** The article has a problematic, generalizing, overview character. For the first time, during the fight against Russian aggression, a charity Art project in support of the Ukrainian National Union of Soviet Socialist Republics was prepared, organized, conducted and covered in the press, organized by members of the Volyn regional organization of the National All-Ukrainian Music Union. The concert took place in the assembly hall of Lesya Ukrainka Volyn National University on March 24, 2023. **Conclusions.** Ukrainian culture stands out at the world level not only because of the war, but because of its unique, powerful, multifaceted, living and expressive nature. She impresses with her inner strength and beauty. Through cultural initiatives such as exhibitions, films, festivals, presentations, discussions, performances and theatrical productions, Ukrainian artists introduce our cultural, ideological and political narratives into the European context and ensure the continued interest of Western society in the conflict. Cultural institutions continue to raise financial resources for a variety of purposes, including supporting the military, humanitarian aid to war victims, renovating schools and hospitals, and providing arts and cultural infrastructure. Thanks to the field of culture, we tell the whole world about the events that are happening, including Russian crimes and other aspects. Culture belongs to the Ukrainian people and reflects our identity. Musical art is an integral part of Ukrainian culture in general and plays an important role in the fight against Russian aggression.*

Key words: art project, concert, concert activity, concert organization, concert preparation method.

Актуальність проблеми. Українська культура відіграє важливу роль у боротьбі з російською агресією. Крім військової, гуманітарної та економічної підтримки культурний фронт проводить активну роботу на шляху до перемоги. Українські митці, креативні компанії та культурні установи збирають кошти та надають допомогу постраждалим від війни. Культура виступає як психологічна підтримка, що підкріплюється прикладами, такими як концерти в метро, виступи митців на передовій і концерти тощо. Особливої уваги заслуговують організація, проведення та висвітлення концертів української музики, тому проблема є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення проблеми розвитку естетичної культури студентів засобами української музики займалась Побережна Л. Л. у своїй дисертаційній роботі (Побережна, 2018). Огієнко І. І., Шреєр-Ткаченко О. описують історію культурного життя українського народу (Огієнко, 1918; Шреєр-Ткаченко, 1990). Особливості організації концертно-просвітницької роботи студентів-музикантів вивчали Полубоярина І. І., Присталов І. К. (Полубоярина, Присталов, 2016). Л. Бернстайн та П. Міхель обґрунтували важливість вивчення та застосування свого методико-теоретичного та виконавського досвіду в музично-педагогічній практиці.

Силко Р. М. вивчає проблематику розробки, організації та проведення художньо-мистецьких заходів (Силко, 2018).

Мета дослідження полягає у виявленні проблематики сучасного мистецького простору в Україні, характеристиці жанру, визначенні методів організації, підготовки, проведення та висвітлення концерту на прикладі арт-проекту на підтримку ЗСУ «Наше рідне – українське», організованого Волинською обласною організацією Національної всеукраїнської музичної спілки.

Виклад основного матеріалу дослідження. В наш час сфера культури відіграє ключову роль на фронті. Теза про «допомогу культурі» неправильна, оскільки експерти стверджують, що йдеться не про допомогу, а про захист держави. Вони вважають, що культура, включаючи інституції та митців, сьогодні протистоїть «руському міру» і активно утримує фронт перед російською агресією. Внесок цієї сфери у захист країни в умовах війни такий самий, як і внесок оборонної промисловості, переконаний виконавчий директор УКФ Владислав Берковський. За його висловами, у сфері культури можна виділити декілька основних аспектів: дипломатичний, санкційний, волонтерський, інформаційний, реабілітаційний (Lifestyle, 2022). На думку Ірини Осадчої, членкині дирекції Українського культурного фонду (УКФ), культура та мистецтво можуть стати засобом, який допоможе українцям відчувати свою особисту належність до України, сприяючи формуванню та підтримці національної ідентичності. Це дозволить об'єднатися, щоб протистояти російській агресії, висловлювати наші позиції, привертати увагу міжнародної спільноти до надзвичайно складного становища, в якому опинилася наша країна та наш народ. Культурний фронт має велике значення, оскільки від нього залежить перемога як на міжнародному, так і на дипломатичному рівні (Lifestyle, 2022). Завдяки ініціативі Українського культурного фонду (УКФ), російські організації були виключені з European Network of cultural management and policy, Міжнародної федерації мистецьких рад та культурних агенцій. Культура є нашим спільним надбанням та сприяє об'єднанню українців у боротьбі за свою незалежність. Як зазначалось раніше, музичне мистецтво є невід'ємною складовою української

культури, тому музиканти докладають багато зусиль у досягненні перемоги всіма доступними їм засобами.

Концерт (від лат. *concerto* – змагаюсь) – прилюдне виконання музичних творів, балетних, естрадних і т. ін. номерів за певною програмою (Скрипник, 2008). Походження концертів можна відслідковувати від змагань у Стародавній Греції та Римі в галузі художньо-виконавського мистецтва. Протягом середньовіччя і до XVII–XVIII століть концерти були переважно властиві аристократії і проводилися в закритій формі, для обмеженого кола спеціально запрошених гостей. Першим прикладом відкритого формату суспільного музикування став концерт, організований придворним музикантом Джоном Баністером у Лондоні у 1672 році, доступний для міських слухачів за визначену платню.

Протягом XVIII–XIX століть склалися три основні типи концертної діяльності. Перший з них пов'язаний із виконанням серйозної музики, в подальшому з використанням літературних читань. Другий тип концертів асоціювався з виставами у драматичних театрах, де після вистави проводилася розважальна частина – актори театру, а також запрошені артисти виконували концертні номери різних жанрів. І, нарешті, третій тип концертів спочатку з'явився у Великій Британії, а потім розповсюдився у Франції, коли концертні програми представлялися в салонах, пабах, мюзик-холах, кафе-концертах, призначених для невеликої аудиторії. У Академічному тлумачному словнику української мови поняття «концерт» визначався як «публічний виступ артистів по певній, заздалегідь складеній програмі. Види концерту – музичний (симфонічний, камерний, фортепіанний, скрипковий й ін.), літературний (художнє читання), естрадний (легка вокальна й інструментальна музика, гумористичні розповіді, пародії, циркові номери тощо)».

У сучасній масовій культурі XX–XXI століть концерти стають великими видовищними подіями, де кількість глядачів може досягати сотень тисяч осіб. Такі масові вистави проводяться на відкритих майданчиках, де спеціально будують сцену з належним освітленням та аудіоапаратурою. На сцені розміщують великі екрани, на яких транслюється збільшене зображення того, що відбувається на сцені. Музичне шоу –

це форма розважальної вистави, яка поєднує в собі музичні виступи, танці, візуальні ефекти та інші артистичні елементи з метою надати глядачам незабутнє враження. Музичні шоу можуть приймати різні форми і жанри, включаючи концерти, мюзикли, музичні телепередачі, фестивалі, опери, балети та інші. Основна ідея таких вистав – розважати аудиторію, захоплювати її, передавати різноманітні емоції та виражати музичні і тематичні концепції через використання різних мистецьких засобів та технологій. Музичні шоу можуть бути великими продукціями з численними артистами, декораціями та спецефектами, або більш інтимними виступами в клубах та кафе.

Концерт класичної музики – це живе музичне виконання, в якому один або кілька солістів (частіше інструменталістів) взаємодіють з оркестром або камерним ансамблем перед живою аудиторією. Цей жанр має багату історію та відомий своєю вишуканістю та складністю. Зазвичай концерт супроводжується оркестром або камерним ансамблем. Оркестровий склад може змінюватися від великого симфонічного оркестру до меншого камерного складу. Музика в концертах класичної музики відома своєю вишуканістю та високим рівнем технічної складності, вона вимагає від солістів високої майстерності.

У даний час особливої популярності набувають концерти української музики у класичному, народному, сучасному, рок, поп, етнічному стилях. Концерт української музики – це музичне дійство або вистава, під час якого виконуються твори, які представляють багатогранну музичну спадщину України. Цей жанр має глибокі історичні коріння і відображає різноманітні аспекти української культури та ідентичності. Концерти української музики часто включають в себе унікальні українські музичні інструменти, такі як бандура, кобза, ліра, трембіта, дудка та інші, що підкреслює аутентичність музики та специфічність звуку. Вокальні виступи можуть бути сольними або виконуватися у вокальних гуртах та хорах а capella чи у супроводі оркестрового, ансамблевого акомпанементу. Україна має різноманітні музичні традиції в різних регіонах країни, і ці особливості відображаються в музичних композиціях і виставах. Наприклад, музика Карпат, Поділля або Гуцульщини мають свої унікальні риси.

Основні етапи організації та проведення концерту:

1. Визначення теми (форми проведення). Концерти можуть бути звітні, святкові, тематичні тощо. При визначенні концепції концерту, організаторам важливо брати до уваги особливості своєї аудиторії.

2. Визначення дати, часу та місця проведення. При визначенні дати та часу проведення концерту, слід враховувати його тематику, а потім розглядати дні тижня, вихідні та святкові дні, а також можливість відвідування концерту аудиторією. Найбільш вдалим часом для організації концерту є період з 17:00 у робочі дні та з 12:00 до 14:00 у вихідні та святкові дні. Щодо місця проведення концерту, варіантами можуть бути зал клубного закладу, велика рекреаційна площа, відкрита сцена на вулиці та інші.

3. Складання програми концерту. Створення програми концерту розпочинається з ідеї, яка визначає не лише зміст, але і спосіб виконання. При формуванні програми концерту особлива увага приділяється вступу і завершенню концерту – вступ має налаштувати аудиторію на сприйняття подальшої програми, а завершення повинно бути виразним і розкривати головну ідею концерту, тому слід розпочинати і завершувати яскравими масовими виступами; якщо концерт включає різні жанри та стилі виступів, то рекомендується розпочати з більш класичних номерів з переходом до сучасної музики; важливо уникати послідовних однотипних номерів; не рекомендується розміщувати виступ соліста безпосередньо після масового номера з гучною музикою; слід враховувати вікові характеристики виконавців: краще розпочинати концерт виступами дітей і завершувати виступами старших учасників; тривалість концерту важлива – він не повинен перевищувати 90 хвилин, а середня тривалість окремого номера складає 5 хвилин.

4. Перегляд та відбір концертних номерів. Номери для концерту слід обирати і підготовлювати заздалегідь, не менше ніж за два тижні до запланованої дати проведення. Перед вибором номерів важливо ознайомити учасників із сценарієм, щоб вони могли заздалегідь врахувати тематику виступів та дотримуватися наступних критеріїв: номер повинен бути завершеним і відповідати загальній тематиці концерту.

5. Підготовка тексту для ведучих. Текст для ведучих є невід'ємною та ключовою частиною будь-якого концерту. Він сприяє створенню святкового настрою, надає необхідну інформацію про учасників та їх виступи, може включати тематичну інформацію, привітання або церемонії нагородження учасників та гостей тощо.

6. Підготовка та розповсюдження запрошень і афіш. Запрошення повинно містити наступну інформацію: особисте звернення до запрошуваної особи, назва концерту, дата, час і місце проведення, коротка анотація. Запрошення передаються особисто відповідно до складеного списку. На афіші вказується назва концерту, дата, час і місце проведення, адреса, короткий опис події та інформація про умови відвідування концерту (платно або безкоштовно). Афіші розміщуються на дошках оголошень біля будинку культури, сільради, школи, магазину і т. д.

7. Проведення репетиції концерту. Репетиція є необхідним етапом підготовки концерту, на якому вирішуються різноманітні організаційні завдання. Під час репетицій необхідно провести огляд кожного номеру, що включений до програми концерту, узгодити з учасниками час їх виходу на сцену і виходу з неї, обговорити дії учасників під час церемоній та нагороджень, озвучити вимоги до сценічного одягу учасників, визначити час збору учасників концерту.

Порядок проведення репетицій може бути наступним:

- підготовка і репетиції творчих колективів;
- робота з ведучими над текстом, включаючи введення тексту в програму номерів та розгляд можливих відомостей про світло та додаткових ігрових номерів. Важливо також обговорити з ведучими їхній стиль одягу та манеру поведінки на сцені. На дитячих концертах рекомендується використовувати двох ведучих – хлопчика і дівчинку.

8. Важливим етапом є підготовка сцени та її оформлення. Звукове оформлення включає в себе пошук музичного підходу до програми, а також роботу з технічним обладнанням, робота над відеорядом, включаючи використання фотографій і відеоматеріалів. Зведена репетиція проводиться для вирішення питань щодо переходів між номерами, введення веду-

чих та налаштування звукового та світлового обладнання. Прогонна репетиція має на меті забезпечити правильний темпоритм концерту та створити сценічну атмосферу. Генеральна репетиція проводиться за 1–2 дні до концерту і є завершальним етапом перед виступом.

9. Організація та проведення концерту. Перевірку місця проведення концерту слід здійснювати за 1–2 години до початку події, важливо призначити відповідальних осіб для різних областей, таких як сцена, область за сценою, вхід до клубного закладу та глядацької зали, визначити особу, відповідальну за зустріч запрошених гостей; осіб, які відповідають за роботу з окремими колективами забезпечити визначені приміщення для переодягання; за сценою та на сцені розмістити програмку концерту з порядком виступів учасників; збір учасників концерту має відбуватися не пізніше, ніж за 30 хвилин до початку події; перед початком концерту перевірити організаційну готовність всіх учасників; приділити увагу темпоритму концерту; для плавного переходу між номерами використовуйте прийом «живої завіси» та «накладки» між номерами; тексти об'яв номерів від ведучого повинні бути короткими та інформативними; для покращення якості роботи під час концерту використовуйте помічників, які виконують різні завдання пов'язані з вивозом декорацій, перестановки меблів, виставлені мікрофонів та видалення зайвих предметів; організатор концерту повинен знаходитися на сцені протягом всієї події для контролю та координації всього, що відбувається на сцені.

10. Післядія. Етап післядії повинен включати в себе наступні кроки: обговорення виявлених помилок і недоліків під час концерту, корекцію виявлених недоліків і аналіз можливостей для подальшого розвитку концертної діяльності. Після закінчення концерту рекомендується звернутися до кожного колективу, щоб висловити подяку за участь (незалежно від якості їхнього виступу).

Яскравим прикладом підготовки, організації, проведення та висвітлення концертної діяльності музиканта є благодійний концерт на підтримку ЗСУ, який відбувся у Луцьку 24 березня під назвою «Наше рідне – українське», організований Волинською обласною організацією Національної всеукраїнської

музичної спілки. У концерті взяли участь члени Національної всеукраїнської музичної спілки та їхні учні: викладачі, концертмейстери, здобувачі освіти факультету культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки, Волинського фахового коледжу культури і мистецтв імені І.Ф. Стравінського ВОР, КЗВО «Луцький педагогічний коледж» ВОР, Луцької музичної школи № 1 імені Фридерика Шопена». В програмі прозвучали твори українських композиторів. Було розроблено тему концерту, створено презентацію, подію висвітлено в соціальних мережах, зокрема Facebook, та на волинському телебаченні.

Ознайомитись можна за посиланнями:

1. Благодійний концерт на підтримку ЗСУ. URL: https://youtu.be/OthC_uMBVbI?si=YvQp2GhYHcwbem6n

2. Благодійний концерт на підтримку ЗСУ відбувся у Луцьку. URL: https://sus-pilne.media/424731-blagodijnij-koncert-na-pidtrimku-zsu-vidbuvsja-u-lucku/?utm_source=facebook&utm_medium=ps&fbclid=IwAR2bA7WpQJ04EECJY6Dgu7IyrWfOWFMf6xbrh1fDBxi3_GDorgna88OEVAo

3. Благодійний концерт на підтримку ЗСУ. URL: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0bkgpCZygtse82wMt8UNiVbwu14mJLX1dRFWcdZ5EnRUVtJMrAvMsHYERK2KDjeUXl&id=100014904845546

Програма благодійного концерту на підтримку ЗСУ «Наше рідне – українське»:

1. В. Барвінський «Молитва». Виконує струнний квартет у складі: С. Дмитренко, С. Шулгач, Д. Члек, Ю. Бондарук. Керівник І. М. Вівчарук.

2. Л. Ревуцький, вірші Т. Шевченка «Ой, чого ти почорніло...». М. Леонтович «Пряля». Виконує Академічна хорова капела «Музичні гобелени» КЗВО ВОР «Педагогічний коледж». Керівник О. Марач, концертмейстер Р. Гургула.

3. Я. Степовий «Прелюд пам'яті Шевченка». Виконує фортепіанний дует у складі Н. Коцюрби та С. Дуди.

4. А. Штогаренко «Пісня». Виконує В. Хомич (скрипка), концертмейстер Т. Доценко. Керівник І. Вівчарук.

5. І. Шамо прелюдія «Дзвони». С. Борткевич Етюд тв. 25, № 2. Виконує Т. Верзун-Ролінгер (фортепіано). Керівник І. Циганкова.

6. Ж. Колодуб «Слов'янське коло». Виконує А. Антонюк (флейта), концертмейстер Г. Томчук. Керівник М. Вівчарук.

7. М. Скорик «Елегія». Виконує А. Пономарьова (скрипка), концертмейстер Н. Коцюрба. Керівник І. Вівчарук.

8. М. Лисенко «Не забудь юних днів». Виконує С. Клець (труба), концертмейстер Н. Бойко. Керівник О. Рудчик.

9. В. Марченко. Сюїта «Родинне коло», 3–4 частини. Виконує В. Бухонін (тромбон), концертмейстер В. Зубчик. Керівник А. Тітяєв.

10. О. Богомолець, вірші Л. Костенко «Недумано, негадано». Г. Татарченко, вірші В. Крищенко «Пахне м'ята». Виконує тріо бандуристок «Дивоструни» у складі: А. Клімук, К. Ковальчук, Н. Чернецька. Керівник М. Сточанська.

11. В. Дяченко «Фантазія на дві українські теми». Виконує дует баяністів у складі В. Рокоша та В. Суворова.

12. В. Хурсенко «Сповідь». Виконує дует у складі О. Марача та А. Войнаровського.

13. В. Власов «Мені подобається цей ритм». А. Гайденко «Вербунк». Виконує інструментальний ансамбль «Експромт». Керівник П. Шиманський.

14. В. Заставний, вірші М. Сороколіта «Вже вечір вечоріє». І. Шамо, вірші Ю. Рибчинського «Три поради». Виконує чоловічий вокальний квартет «Акорд» у складі: О. Гонтар, М. Палій, В. Мрочко, А. Зарицький.

15. А. Гайденко «Вечір у горах». В. Попадюк «Фантазія». Виконує ансамбль викладачів «Акко мозаїка» КЗВО ВОР «Педагогічний коледж». Керівник В. Рокош.

16. В. Івасюк «Пісня буде поміж нас». Виконує І. Кириченко.

Висновки і перспективи подальших досліджень. В останні роки спостерігається зростання інтересу до сучасної української музики. Концерти української музики мають не лише розважальну функцію, але і розповідають про історію України, підкреслюючи її важливість у світовому музичному співтоваристві. Вони є важливою складовою всесвітньої культури та виконують важливу роль у збереженні та популяризації української спадщини. Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні сучасної музичної культури України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Як сфера культури підтримує Україну від початку війни. *Lifestyle*: веб-сайт. URL: <https://life.nv.ua/ukr/amp/kulturniy-front-yak-sfera-kulturi-pidtrimuye-ukrajinu-pid-chas-viyni-50279187.html> (Дата звернення 02.09.2023)
2. Огієнко І.І. Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу. К. 1918. 273 с.
3. Побережна Л.Л. Розвиток естетичної культури студентів музично-педагогічних факультетів засобами української музики: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02. К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001. 18 с.
4. Полубоярина І. І., Присталов І. К. Особливості організації концертно-просвітницької роботи студентів-музикантів. *Innovative solutions in modern science* № 1 (1), 2016. С. 1–10.
5. Силко Р.М. Розробка, організація та проведення художньо-мистецьких заходів: посібник. Чернігів: НУЧК. 2018. 62 с.
6. Юрій Юцевич. Музика: словник-довідник. Тернопіль, 2003. 404 с.
7. Українська музична енциклопедія. У 2 т. Т. 2. [Е – К] / гол. редкол. Г. Скрипник. Київ : Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2008. С. 535–537.
8. Дейнега О.В. Організація та проведення культурно-мистецьких масових заходів. Методичний посібник. Полтава. 2014. 42 с.
9. Щолокова О. П. Методика викладання світової художньої культури: підручник для студ. пед. ун-тів. Вид. 2-е. К. 2009. 288 с.
10. Шреєр-Ткаченко О. Історія української музики. К.: Муз.Україна, 1990. 147 с.

REFERENCES:

1. Yak sfera kultury pidtrymuie Ukrainu vid pochatku viiny (2022). [How the sphere of culture has supported Ukraine since the beginning of the war]. (n.d.). *life.nv.ua* Retrieved from: <https://life.nv.ua/ukr/amp/kulturniy-front-yak-sfera-kulturi-pidtrimuye-ukrajinu-pid-chas-viyni-50279187.html> [in Ukrainian]
2. Ohienko I.I.(1918) Ukrainska kultura: Korotka istoriia kulturnoho zhyttia ukrainskoho narodu [Ukrainian culture: A brief history of the cultural life of the Ukrainian people]. K. 273. [in Ukrainian]
3. Poberezhna L.L. (2001) Rozvytok estetychnoi kultury studentiv muzychno-pedahohichnykh fakultetiv zasobamy ukrainskoi muzyky [Development of aesthetic culture of students of musical and pedagogical faculties by means of Ukrainian music] *Extended abstract of candidate's thesis*. K.: NPU im. M.P.Drahomanova. [in Ukrainian]
4. Poluboiaryna I. I., Prystalov I. K. (2016). Osoblyvosti orhanizatsii kontsertno-prosvitnytskoi roboty studentiv-muzykantiv [Peculiarities of the organization of concert and educational work of student musicians] *Innovative solutions in modern science 1*. [in Ukrainian]
5. Sylko R.M. (2018) Rozrobka, orhanizatsiia ta provedennia khudozhno-mystetskykh zakhodiv [Development, organization and holding of artistic events] Chernihiv: NUChK. [in Ukrainian]
6. Yurii Yutsevych (2003). Muzyka: slovnyk-dovidnyk [Music: a reference dictionary]. Ternopil. [in Ukrainian]
7. H. Skrypnyk (2008). Ukrainska muzychna entsyklopediia [Ukrainian musical encyclopedia]. Kyiv : Vydavnytstvo Instytutu mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnologii NAN Ukrainy. [in Ukrainian]
8. Deineha O.V. (2014) Orhanizatsiia ta provedennia kulturno-mystetskykh masovykh zakhodiv [Organization and holding of cultural and artistic events mass events]. Poltava [in Ukrainian]
9. Shcholokova O. P. (2009) Metodyka vykladannia svitovoi khudozhnoi kultury [Methods of teaching world artistic culture]. K. 288. [in Ukrainian]
10. Shreier-Tkachenko O. (1990). Istoriia ukrainskoi muzyky [History of Ukrainian music]. K.: Muz.Ukraina [in Ukrainian]